

"Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi!"

2009

liepa

VARPAS

LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

Nr. 07 (177)

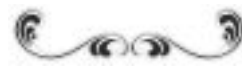
Minime liepos 15-ąją – Žalgirio mūšio dieną,
liepos 30-ąją – Jūros dieną

Antano R. Šakalio piešinys

Sveikiname

*Petrą Sakalauską
80-mečio proga*

*Stanislavą Vaineikienę
80-mečio proga*

*Kęstutį Balčiūną
50-mečio proga*

*Visus tautiečius Valstybės
dienos proga*

*Lietuvos šaulių sąjungą
90-mečio proga*

Tūkstantmetis

2009-ji metai paskelbti Lietuvos vardo paminėjimo istoriniuose šaltiniuose tūkstantaisiais metais. Tačiau slėpiniai dar vis dengia mūsų praeitį, o Lietuvą buvus iki jos paminėjimo liudija archeologiniai radiniai, iš tūkstantmečių kilusi ir išlikusi lietuvių kalba. Tyrinėtojai nagrinėja iš lūpų į lūpasėjusias legendas ir padavimus, vis tebeieško ir neranda mūsų epo. Deja, ir rašytinė mūsų istorija pilna paslapčių (dar taip neseniai sudarytą Molotovo-Ribentropo paktą ir slaptuosius protokolus vos surado), nes ją daugiausia rašė, dažnai klastodami, mūsų priešai. Mūsų valstybės istorija įmanoma atkurti pagal įvairiuose pasaulio archyvuose randamus dokumentus, o tautos istorijos, jos gimimo bei raidos per tūkstantmečius išvelgti neįmanoma. Tai suvokiama protu, bet nepažįstama patirtimi. Iš patirties težinome, kad kiekviena tauta, siejama istorinio likimo bendryste, siekia sukurti savo valstybę, tampa valstybės branduoliu, nes optimali jos būseną yra savoje nepriklausomoje valstybėje. Pats tautos gimimas – istorijos gelmių slėpinys.

Senesniais laikais patyrusi daug negandų, o pastaraisiais dešimtmečiais blaškyta, kankinta, žudyta, buldozerinio ateizmo „šviesoje“ prievartauta lietuvių tauta patyrė neišmatuojamus nuostolius, buvo praradusi valstybingumą, didelė jos dalis prarado ne tik tautinę savimone, bet ir sveiką nuovoką. Tauta patyrė ne vieną sunkų išbandymą, tačiau paklupdyta kėlėsi, išliko gyva, atkūrė savo valstybę.

Iš valstybių tarpusavio karų istorijos sužinome, kad valstybė nebuvo laikoma nugalėta, jei joje nebuvo paimta paskutinė pilis. Pilis gynė kariai-pilėnai. Kokį svarbų vaidmenį senovės valstybėje vaidino pilėnai, tokį pat svarbų vaidmenį dabartinėse demokratinėse valstybėse vaidina jų piliečiai, nes jie ir sudaro pačią valstybę. Taigi nors valstybė nėra tautos būtį apibrėžiantis požymis, tačiau kiekviena tauta stengiasi sukurti savo valstybę, kurioje galėtų plėtoti savo etnokultūrą, reikšti kitas galias. Kita vertus, valstybei yra reikalingas tautinis pagrindas, tautinis branduolys, nes valstybė ir yra tautos buveinė, pilis.

Lietuvos valstybė buvo kuriama ilgai, pamažu. Jau žiloje senovėje būta šeimų, genčių, apylinkių darinių, kurie kūrėsi iš reikalo gintis nuo priešų ar ką pulti. Susibūrę kariai išsirinkdavo vadą, kuris, pavadintas kunigaikščiu, dažnai pasilikdavo sau valdžią ir taikos metu. Tryliktojo šimtmečio pradžioje karai su kryžiuočiais, kalavijuočiais ir rusais paskatino lietuvius jungtis į vieningesnį politinį darinį. Iš visų kunigaikščių tuomet iškilo Mindaugas, kuris ir tapo visos Lietuvos valdovu. Nesiliaujančios kovos su išorės krikščioniškaisiais priešais paskatino Mindaugą krikštytis, ką jis ir padarė 1250 m. pabaigoje ar 1251 m. pradžioje. 1253 m. popiežiaus Inocento IV pavedimu Mindaugas buvo karūnuotas Lietuvos valstybės karaliumi, Lietuva tapo pripažinta Europos valstybe. **Liepos 6-oji – Mindaugo karūnavimo diena, lietuvių tautos ir jos valstybės virsmo karalyste diena.**

Lietuva tarp Rytų ir Vakarų yra „ant vieškelio, ant kelio didžio“, jos istorija rašyta krauju, ugnimi ir kalaviju, ji kupina pergalių ir netekčių, tačiau, poeto žodžiais tariant, pašaukta atsiliepdavo: „Aš čia – gyva“. Atsiliepdavo Lietuva karių, sukilėlių, artojų, rekrūtų, knygnešių partizanų, visų dorų tautiečių širdyse, kur jie bebūtų – Sibiro toliuose ar už jurių marių, partizanų žemėnėse, prie Televizijos bokšto ar Seimo rūmų. Atsiliepdavo, nes buvo išlikę pilėnai – piliečiai-tautiečiai. Štai kodėl ir atkurtoje mūsų valstybėje tautiškai susivokiančios pilietinės visuomenės formavimas, ugdymas ir skatinimas pilietinei veiklai laikytinas svarbiausiu procesu. Tik sąmoningas, jaučiantis pareigą ir atsakomybę, saugantis ir ginantis tautos ir valstybės idealus bei interesus pilietis kuria valstybę, tvirtina valstybingumą, statydina tautos būstą.

1990 m. kovo 11 dieną po 50-ies metų tylos lietuvių tauta sau ir pasauliui atkurtos valstybės vardu vėl ištare: „Aš čia – gyva“. Tegul tie žodžiai skamba ne tik sostinėje, miestuose, miesteliuose ir kaimuose, bet teįsminga į kiekvieno lietuivio širdį, kad su meile ir pasiaukojimu kurtų ir puoselėtų lietuvių tautos būstą – Lietuvos valstybę.

Žygiai tūkstantmečiui

Alpinisto, LLKS nario Stasio Venskaus kalnų žygių tikslas buvo per 700 dienų įkopti į 9 pasaulio kalnų viršukalnes. Aukščiausia Europos viršukalnė – Elbrusas (5642 m) savanorių grupė su S. Vensku mi priešakyje įveikta 2007 m. rugpjūčio 9 dieną. Ten palikta kapsulė su Lietuvos tūkstantmečio ženklu.

2007-09-20–26 d. Tanzanijoje įkopta į aukščiausią Afrikos kalną – Kilimandžarą (5895 m).

2007 m. rugsėjo 28 - spalio 3 dienomis Kenijoje atliktas žygis į antrąjį pagal aukštį Afrikos kalną – Mount Kenya (5200 m).

2008 m. kovo 8-24 dienomis Stasys Venskus kopė Andų kalnais. Lietuvos tūkstantmečio ženklas paliktas Aconcagua viršukalnėje (6962 m). Aklimatizacijos periodu buvo įkopta į tris viršukalnes, pasiūkusias žygio kelyje (arba esančias netoli to kelio), būtent:

- kovo 14 d. - Catedral (Katedra) – 5254 m (joje paliktas ženklas su Vilniaus herbu);

- kovo 18 d. - Corno (Ragas) – 5400 m (paliktas ženklas su Kernavės ženklu);

- kovo 19 d. - Manso (Klusnioji) – 5434 m. (paliktas ženklas su Trakų herbu);

2008 m. rugpjūčio 5–10 dienomis atliktas žygis į aukščiausią Alpių viršukalnę Mont-Blanc (Monblanas) 4810 m. Prancūzijos Alpėse

2009m. balandžio 14 d.–gegužės 17 d. – Himalajai.

Stasio Vanskaus pranešimas

2009 m. balandžio 14 d.–gegužės 17 d. atlikau žygį Himalajų kalnuose (Nepalas). Žygio tikslas pasiektas – balandžio 27 d. įkopta į aukščiausią specialioje (žygio kalnų) klasifikacijoje viršukalnę – Mera Peak (6654 m.), liet.– tai Žygio kalnas, daugiau kaip tūkstantį metų atliekantis saugos užkardos vaidmenį, nes nuo jos žvalgai gali stebėti kelias dešimtis kilometrų Himalajų kalnų grandinę, kuria eina siena tarp Nepalo ir Tibeto. Nuo Mera Peak atsiveria reginiai į tokias aukštas viršukalnes (virš 8000 m.), kaip Kančendžanga, Makalu, Lhotse, Everestas ir Čo-jo, taip pat žinomas viršukalnes – Amadablam, Chamlang bei Nuptse.

20 dienų žygis iš Luklos iki Mera Peak ir atgal yra kvalifikuojamas kaip sunkus, reikalaujantis visų jėgų ir didelės rizikos (todėl prieš gaunant leidimą teko aiškinti patyrimo lygį). Aklimatizacijos per-

iodu iš tikrųjų teko įtemti visas jėgas, jos metu įkopta į tris viršukalnes (esančias žygio kelyje), būtent:

- Mt. Shingon (5603 m.)
- Budistų mantrų kalbėjimo kalnas;

- Mt. Amphu Labtsa (5780 m.) – (Uolėtas kalnas) atstoja aukštuminę stovyklą (čia teko 2 naktis gyventi palapinėje, spaudžiant apie 30 laipsnių šalčiui);

- Mera South Peak (6065 m.) – (Pietinė Mera) bandomasis kopimas prieš kopiant į pagrindinę Mera Peak viršukalnę (6654 m.) bei alpinistinių saugos reikmenų išbandymas.

Iš aukštuminės stovyklos (5780 m.) išėita balandžio 27 d. 2 val. nakties ir į Mera viršukalnę įkopta po 8 val. žygio (10 val. ryte), įveikus sudėtingą ledyno įskilimų labirintą ir stingdantį šaltį. Tačiau ant viršukalnės, šviečiant saulei, buvo puikus oras (retas atvejis), todėl sėkmingai pasinaudojus ledkirčiu **įkasta (ištiestos rankos gylyje) kapsulė su Lietuvos vardo minėjimo tūkstantmečio ženklu, visų Lietuvos sostinių ir didžiausių bei ir kt. miestų ženklais (su herbais). Be to, siekiant ypatingai paminėti paskutinį praėjusio tūkstantmečio šimtmetį, į kapsulę įdėtos valstybinių aktų kopijos, būtent: Lietuvos tarybos 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės Akto, LLKS Tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos bei Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos 1990 m. kovo 11 d. Akto dėl Lietuvos nepriklausomybės atstatymo.**

Tai buvo paskutinis žygis vykdant šį projektą (žr. www.lietuvai1000.lt – „Privačios iniciatyvos“) – per 640 kalendorinių dienų (vietoje planuotų 700 dienų), tačiau tik per 100 tiesioginių žygio dienų, keturių žemynų (Europos, Afrikos, P. Amerikos ir Azijos) kalnuose įkopta į 12 viršukalnių (vietoje planuotų 9), Projektas buvo vykdomas tik kasmetinių atostogų metu ir savo lėšomis, todėl kol kas tenka apsiriboti ir tuo kas pasiekta, be to, ir Lietuvos vardo tūkstantmečio minėjimo šventė artėja.

Stasys Venskus

S. Venskus Anduose

Gyvenimą skyręs Tėvynės laisvei

Danguolė Žemaitienė, LLKS narė

Vytautas Svilas iki 15 metų tik mylėjo Tėvynę, o nuo 15-os – iki paskutinės savo gyvenimo dienos kovojo už jos laisvę: jis pirmasis darbavosi moksleivių pagrindinėje organizacijoje; su pirmaisiais nusileido parašiotu pas partizanus; su politiniais kaliniais praejo Vorkutos pragarą ir net jame organizavo streikus ir sukilimą; vėliau iki pat mirties aktyviai dirbo užsienyje lietuvių bendruomenėse, išsivijos organizacijose, organizavo paramą nukentėjusiesiems nuo sovietų represijų ir pats ją teikė.

Vytautas Svilas gimė 1925 m. birželio 27 d. Panevėžyje, vėliau su tėvais gyveno Kaune. Tėvas – Kazimieras Svilas 1918 m. įstojo savanoriu į besikuriančią Lietuvos kariuomenę. Dalyvavo kovose su lenkais ir bolševikais. Dirbo policijos inspektoriumi, referentu, o nuo 1935 m. – Policijos departamento direktoriumi. 1940 m. buvo suimtas, išvežtas į Maskvą, po tardymo nuteistas ir 1943-08-09 sušaudytas Butyrkų kalėjime.

Penkiolikmetis sūnus Vytautas, 1940 metais sovietams aneksavus Lietuvą, mokėsi Kauno „Saulės“ gimnazijoje. Aktyvus, patriotiškai auklėtas vaikinąs įsijungė į pagrindinėje veikusią moksleivių grupę, spausdinusią ir platinusią atsišaukimus prieš sovietų valdžią, planavo perkirpti kariškus telefonų laidus per „Žaliąjį“ tiltą. 1940-10-29 grupė buvo susekta. Tarp septynių suimtų moksleivių buvo ir Vytautas. Jį kalino NKVD rūsyje ir Kauno kalėjime. Ypatingasis pasitarimas 1941-03-08 nuteisė penkerius metus kalėti.

Pagal tuo metu dar veikusį Vokietijos ir Sovietų Sąjungos susitarimą vokiečių kilmės Vytauto motina turėjo teisę išvykti į Vokietiją. Ji su nepilnamete dukra Aldona repatriavo į Vokietiją. Sovietai, vykdydami sutartį su hitlerine Vokietija, 1941-03-25 į laisvę išleido ir nepilnametį jaunuolį, iškeisdami jį į Vokietiją kalintus komunistus.

1943 metais V. Svilas iš Vokietijos grįžo į Lietuvą, apsigyveno tėvų namuose Kaune (Radastų g. 15, dabar 27) ir vėl tęsė kovą pagrindinėje organizacijoje – Lietuvių Fronto (LF) gretose, dabar jau prieš naujus okupantus. Vytautas buvo vyriausiasis LF leidinio „Į Laisvę“ ekspeditorius. Tėvų namai tapo ne tik pagrindinės spaudos sandėliu, bet ir pagrindininkų slaptų susitikimų vieta.

1944-05-10 gestapininkai Svilų namuose padarė kratą ir Vytautą areštavo, bet kratai baigiantis, jam pasisėkė pabėgti.

Su LF parūpintu pasu (Stasio Bružo pavarde) Vytautas buvo pasiųstas pagrindinei veiklai į Jurbarko valsčių, „Lietuvos laisvės gynėjų“ organizacijos įkūrėjo ir vado Petro Paulaičio žinion. Pagal šios organi-

Vytautas Svilas (pirmas iš dešinės) su likimo draugais lageryje krepšinio komandoje

zacijos užduotį, artėjant frontui, 1944 metų vasarą V. Svilas su aštuonių kovotojų grupe išvyko į Vokietiją mokytis partizaninės kovos veiksmų.

1944 m. gruodžio 18 d. V. Svilas drauge su trimis bendražygiais lėktuvu buvo atskraidintas į Lietuvą ir parašiotu nusileido miške netoli Lekėčių. Veikė partizanų dalinyje Raseinių, Jurbarko, Kėdainių rajonuose. Turėdamas suklastotus dokumentus, įsidarbino Jurbarko girininkijoje, atliko partizanų dalinio žvalgybos ir ryšių užduotis, perdavinėjo korespondenciją, platino partizanų spaudą.

1945 m. birželio 22 d. V. Svilas buvo suimtas. Po žiauraus tardymo nuteistas 15 metų katorgos darbams ir 5 metams tremties. 1946 metais pateko į Vorkutos anglies kasyklas. Išsekęs ir susirgęs pateko į ligoninę. Vėliau, joje dirbdamas sanitaru, baigė medicinos kursus ir buvo paskirtas kasyklų felčeriui.

Vorkutoje, Pirmoje kapitalinėje šachtoje V. Svilas 1953 m. dalyvavo organizuojant kalinių streiką. Palaikė ryšius su kitais lageriais (per išvykas su jo suburta krepšinio komanda), platino 62-me lageryje leidžiamą „Varpą“ ir kitą pagrindinę literatūrą. 1954 metais Vorkutoje V. Svilas su Edvardu Laugaliu vadovavo Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos Pirmos kapitalinės šachtos komitetui. Drąsiai dalyvavo kalinių streikuose ir 1955 metais.

Apie Vytauto drąsą ir išsąradingumą liudija toks faktas. Šių eilučių autorė su iš tremties grįžusia mama 1954 metais rugpjūčio mėnesį aplankė Vorkutoje kalintą tėvą Juozą Grušį (tada jau buvo leidžiama pasimatyti su artimaisiais). V. Svilas sumanė man (18-os metų merginai) nelegaliai parodyti šachtą ir suruošti susitikimą su joje dirbusiais lietuviais. Apie šį rizikingą poelgį tėtė vėliau savo knygoje „Sudužusi malda“ rašė: „Baisi laukimo įtampa buvo, kai duktė Danguolė išėjo į Pirmą kapitalinę šachtą pas mano draugus, su kuriais ir ji susirašinėjo laiškais. V. Svilas įgyvendino avantiūrinį sumanymą – parodyti Danguolei anglies kasyklų šachtą. Ją pasitiko prie lagerio vartų kaip miesto

sanitarinės tarnybos darbuotoją ir nusivedė į šachtą „tikrinti“ geriamo vandens ir kitų sanitarinių sąlygų. Šachtoje po žeme mediciniame punkte laukė būrys lietuvių. Laimė, nubūčiuota duktė grįžo, jos nesugavo ir neįkalino“.

Į Lietuvą Vytautas grįžo 1956 metais. Tačiau sovietiniai kolaborantai, vykdydami savo maskviškių darbdavių nurodymus, jam neleido gyventi Kaune. Vytautas apsigyveno Marijampolėje (tuometiniame Kapsuke). Dirbo melioracijoje inžinieriumi – darbų vykdytoju. Konspiracijos sąlygomis buvo Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos nariu. 1963 m. dalyvavo Klaipėdoje vykusiame LLKS slaptame suvažiavime, kuriame buvo išrinktas LLKS valdybos nariu ryšiams su užsieniu.

Visą laiką jis rūpinosi gauti sovietų valdžios leidimą išvykti į Vakarų Vokietiją, būdamas įsitikinęs, kad ten Lietuvai jis būsiąs naudingesnis, nes čia okupantų ir lietuviškųjų jų talkininkų saugumiečių buvo ypatingai sekamas. Tuo tikslu jis fiktyviai vedė repatrijuojančią į Vakarų Vokietiją šilutiškę A. S. Tačiau valdžia jam išvykti su „žmona“ neleido. Tada V. Svilas atsisakė SSRS pilietybės. Po ilgų pastangų 1966-12-02 jam pavyko išvykti į Vakarų Vokietiją.

Aplankęs Kanadoje gyvenusią seserį Aldoną Kraig (motina žuvo 1945 m. Vokietijoje bombardavi-

mo metu), grįžo į Vakarų Vokietiją, dirbo mokytoju Lietuvių Vasario 16-osios gimnazijoje, buvo aktyvus visuomeninėje ir politinėje veikloje, rašė straipsnius išeivijos spaudoje, organizavo BALF-o pagalbą Lietuvoje likusiems, nuo karo nukentėjusiems bičiuliams bei bendraminčiams. Jis buvo renkamas į Vokietijos lietuvių bendruomenės garbės teismą ir valdybą, atstovavo LB Seime Toronte, dalyvavo įvairiose akcijose Lietuvai vaduoti.

1991 m. Vokietijoje jis vedė aplankiusią katorgos draugo dukrą Emą Pakutinskaitę, bet į Lietuvą grįžti ar dar kartą joje apsilankyti neišgalėjo dėl sunkios, nepagydomos ligos.

Vytautas Svilas mirė 1992 m. balandžio 10 d. Palaidotas Vokietijoje šalia Lietuvių Vasario 16-osios gimnazijos esančiose Hiutenfeldo kapinėse. Žmonos rūpesčiu Kaune, prie negražinto Svilų namo tvoros iš Radastų gatvės pusės pastatyta atminimo stela, o VI forto Kryžių kalnelyje – liaudies meistro Ipolito Užkurnio darbo atminimo Kryžius-Rūpintojėlis.

Vytautas Svilas buvo vienas iš pirmųjų 1940 m. rezistentų, karo metų desantininkas, partizanas, politinis kalinys, visą gyvenimą veikęs rezistencinėje kovoje dėl Lietuvos nepriklausomybės, patriotiškai auklėjęs lietuvių jaunuomenę. Po mirties jam pripažintas Kario savanorio teisinis statusas.

Apginti savo tautos didvyrius ir laisvės kovų istorinę tiesą

Eugenijus R. Stancikas, laisvės kovų dalyvis

Neseniai rašiau apie tai, kad pažymint Lietuvos vardo tūkstantmetį, neaišku ar iš viso bus tinkamai pagerbtas visų laikų kovotojų už Lietuvos laisvę atminimas („Varpas“, 2009, Nr.5). Priešiškos Lietuvos lais-

vei ir nepriklausomybei jėgos ta proga švenčia savo pergalę prieš Lietuvos laisvės gynėjus, prieš visus mylinčius savo tautą žmones, nes Vilniuje Lukiškių aikštėje taip ir neiškilo paminklas, turėjęs įamžinti lietuvių tautos laisvės kovas ir sudėtas aukas jos laisvei apginti.

Labai liūdna, kad visuomeninių laisvės kovų dalyvių, buvusių politinių kalinių ir tremtinių, Sąjūdžio, sausio 13-sios dalyvių ir kitų patriotinių organizacijų nariai, atlikę nemaža darbų, parodė savo neišgalumą sprendžiant šį labai svarbų visai tautai reikalą ir leido priešiškomis jėgoms pasiekti tikslą. Liko nepadarytas būtinas ir labai svarbus darbas. O juk reikėjo rinkti lėšas ir savo jėgomis pastatyti nors ir kuklų paminklą tautos reprezentacinėje aikštėje. Taigi, ką pagerbs

didelės mūsų tautos šventės proga į Vilnių susirinkę karaliai, prezidentai ir kiti valstybių vadovai?

Pastaruoju metu matome, kaip tos pačios priešiškos jėgos užsimojo dar daugiau, – sukompromituoti Lietuvos laisvės gynėjus, o kartu ir visą Lietuvą, jau tarptautiniu mastu pasinaudojant jautria visai Europai holokausto tema. Mūsų laisvės kovų vadai ir didvyriai: ketvirtasis prezidentas Jonas Žemaitis-Vytautas, Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Lionginas Baliukevičius-Dzūkas, Juozas Lukša-Daumanas ir kiti įvardijami kaip žudikai-žydšaudžiai, tuo pačiu pasmerkiant ir visus Lietuvos patriotus: 1941 m. birželio mėn. sukilimo dalyvius, plechavičiukus, Lietuvos partizanus. Atrodytų, kad ir visa lietuvių tauta atsakinga už nekaltų žmonių kančias. Tai nepaprastai gudrus jėgų, priešiškų mūsų tautos nepriklausomybei, manevras. Šios jėgos pagrįstai tikisi, kad išėjus iš gyvenimo svarbių Lietuvai laisvės kovų dalyviams, neliks istorinių įvykių liudininkų, kurie duotų tinkamą atkirtį Lietuvos priešams, jos istorijos falsifikuotojams, kas gali pradėti visapusišką laisvės kovų dalyvių kompromitaciją. Jie tikisi, kad atėjusios naujos kartos natūraliai priims jų pateikiamas įvy-

kių ir veikėjų darbų klastotes, pasmerkdamos Lietuvos partizanus ir kitus tautai nusipelnčius žmones kaip žydšaudžius ir banditus. Tokia šiems laikams pritaikyta sovietinės istoriografijos apraška.

Mes, vyresnio amžiaus žmonės gerai žinome, kad lietuviai ilgus amžius taikiai sugyveno su žydais, neparodydami jų atžvilgiu jokio agresyvaus priešiško. Priešiškas atsirado sovietinei armijai okupavus Lietuvą. Gerai pamenu, kaip tomis tragiškomis dienomis nemažai žydų mojavo raudonomis vėliavomis sveikindami okupantus, o vėliau stėjo tarnauti jiems ir prisidėjo prie lietuvių tautos genocido vykdymo. Štai tada ir atsirado tam tikras priešiškas, kaip kerštas už patirtas skriaudas.

Mes gerai žinome, kad Lietuvių tauta buvo priešiška žydų žudynėms nacių okupacijos metais. Tam pritarė tik niekinga sauželė kolaborantų parsidavėlių. Gal pagaliau reiktų juos įvardinti, kad nepagrįstai nebūtų smerkiama visa tauta? Tuo pačiu pasinaudojant archyviniais dokumentais reiktų viešai įvardinti ir žydus, vykdžiusius represijas prieš Lietuvos

žmones sovietmetyje. Gal tada vieną kartą baigtusi nepamatuotas lietuvių tautos, geriausių jos sūnų niekinimas. Ar mes, iškentę okupantų represijas, leisime kad mūsų laisvės kovų dalyviai ateities kartoms būtų pristatyti kaip kažkokie banditai, kad tuo pačiu būtų šmeižiama ir mūsų laisvės kova.

Šiandien vis labiau išryškėja buvusių sovietinių kolaborantų noras pristatyti save ateities kartoms, kaip kažkuo Lietuvai nusipelnčius, stengiantis visokeriopai juodinti tuos, kurie nieko nebodami aukojosi dėl savo Tėvynės laisvės. Visi, kam brangi vykusio laisvės kova, turėtume rimtai pagalvoti ir suprasti mums priešiško jėgų užmačius. Mes, tos kovos liudytojai negalime vien tik mojuodami protesto popierėliais išeiti į nebūtį, neapgynę istorinės tiesos. Daugybės patriotinių visuomeninių organizacijų nariai susiburkime pačiam svarbiausiam savo darbui, – apginti savo tautos didvyrius ir laisvės kovų istorinę tiesą. Pasitarkime ir suraskime būdus ir priemones tai padaryti. Tai mūsų pagrindinis ir švenčiausias šių dienų darbas.

Primintas netesėtas pažadas

Birželio 14 d. vidudienį buvo pagerbtos sovietų genocido aukos prie paminklų politiniams kaliniams ir tremtiniams sostinės Aukų gatvėje. Kalbėjo Seimo pirmininkas Artūras Valinskas, prezidentas Valdas Adamkus, Seimo narė Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė, LGGRT Centro vadovė Birutė Burauskaitė, monsinjoras Alfonsas Svarinskas, dainavo Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių choras „Laisvė“. Paskelbtoje reprezentacine sostinės Lukiškių aikštėje tuo metu buvo ramu, tik šios aikštės kamputyje žuvusiųjų atminimą liudijo granito plokštė su neištesėtu pažadu: „ŠIOJE AIKŠTĖJE BUS ĮAMŽINTAS NEŽINOMOJO PARTIZANO IR KOVOTOJO DĖL LIETUVOS LAISVĖS ATMINIMAS. 1995 M. GEGUŽĖS 20 D“. Kadangi per atgautos nepriklausomybės dvidešimtmetį Lukiškių aikštėje žadėtas paminklas nebuvo pastatytas, laisvės kovotojai ryžosi dar kartą valstybės vadovams savaip pažadą priminti.

Besibaigiant renginiui Aukų gatvėje, Lukiškių aikštės laisvoje erdvėje ties Aukų gatve, greta Gedimino prospekto rinkosi piliečiai nešini akmenimis bei skiediniu būsimam paminklui pamatui. Radosi improvizuoti pamatas ir granito plokštė su įrašu „ŽUVUSIEMS UŽ TĖVYNĘ“. Uždegtos žvakės, padėtos gėlės.

Ko valdžios nepajėgė per 20 metų, laisvės kovotojai atliko per valandą.

Tebūna nors taip sostinėje įamžintas laisvės kovotojų atminimas, teatina čia žuvusiųjų artimieji, su Tyla, Atmintimi, Malda, Giesme ar Daina Lietuvos patriotai, teapsilanko užsienio turistai, valstybių vadovai.

Choras „Laisvė“

Improvizuotas
paminklas >>>

Viltys esminėms permainoms

Algimantas Zolubas

Iš internete platinamų vaizdo įrašų iš Saulėtekio rinkimų apylinkės Vilniuje, kur balsavo Valdas Adamkus, matyti, kad Prezidentas balsavo už Socialdemokratų partijos pirmininką Algirdą Butkevičių. Anksčiau Prezidentas buvo pažadėjęs paskelbti savo įpėdinį į atsilaisvinančią valstybės vadovo vietą, bet nepaskelbė. Tačiau, regis, žodį apie įpėdinystę tokiu balsavimu ištesėjo...

Akivaizdu, kad tą biuletenį su pažymėtu socialdemokratų kandidatu Prezidentas į urną metė atskleistą, kad pamatytų „nesusivokianti“ liaudis, pamatytų socialdemokratų partiją, pamatytų vardan geros kaimynystės senatvėje Turniškių kaimynas A. M. Brazauskas. Tačiau svarbiausia yra tai, kad dabartinis Prezidentas galiausiai netiesiogiai atsakė į visuomenės keltus ir net nekeltus klausimus, atsakė, kas jis buvo ir kuo liko.

Daugelis V. Adamkų laikė liberalu, Šviesos-Santaros vadovu, kurios žodyne „Lietuvos nepriklausomybė“ nebuvo, o kai kas įtarė net jį buvus KGB agentu su slapyvardžiu „Fermeris“. Kas buvo ar nebuvo, jau įpratome neatsižvelgti. Vertinama iš dabarties, iš priklausomybės ar palankumo kokiai partijai, o labiausiai, – iš darbų. Taigi vertinimą, su kuo Prezidentas ėjo, kam palankus ar priklausomas buvo, kokia kryptimi darbus projektavo ir vykdė, ne tik minimas balsavimas, bet jo dviejų kadencijų veikla pakankamai gerai atskleidė.

Taip jau priimta, kad išlydint svečią, išleidžiant į pensiją darbuotoją, jam dėkojama, gero linkima. Prisimenama kaip su dūdų orkestru buvo išlydėti iš Lietuvos net paskutiniai okupacinės kariuomenės kariai... Tačiau palydint į poilsį prezidentus, jų veiklos vertinimą atlikti reikėtų bent jau tam, kad vėliau istorikai nerašytų valstybės istorijos iš jų, sau palankių memuarų. Rimtą vertinimą turėtų atlikti politologai analitikai. Todėl, nepretenduodamas į išsamesnį vertinimą, pateikiu ne tik šių eilučių autoriui, bet ir plačiajai visuomenei įsiminusius Prezidento V. Adamkaus klystkelius bei klaidžiojimus, deja, ne lietuvių tautos ir jos valstybės labui.

Iš gatvėje paklaustų piliečių į klausimą, ką gera padarė V. Adamkus Lietuvai, dažnas atsako: „Pakvies-tas važiuoti į Maskvą minėti pergalės prieš Vokietiją, jis nevažiavo“. Tik piliečiai pamiršo, kad sprendimą ne Prezidentas priėmė, o beveik visos visuomenės neigiamas požiūris į tokį vizitą ir primygtinas raginimas nevažiuoti. Prezidentui, du mėnesius mindžikavus tarp „taip“ ir „ne“, liko tik pritarti tai neigiamai nuomonei. Taigi piliečių, užkluptų netikėto klausimo, atsakymas būna: „ne ką gera padarė“, o kad „blogio

nepadarė“. O ką bloga padarė ar blogiui pataikavo lengviau ir daugiau atsakymų galima išgirsti.

Teismų reikalai tiesiogiai priklauso prezidentui, o juose tebedirba iš sovietmečio užsilikę, anai sistemai bei partijai tarnavę teisėjai. Iškreipta, korumpuota sistema turėjo būti ardoma, reformuojama. Tačiau Prezidentas tvirtai stovėjo jos sargyboje, ištikimai jai tarnavo. Prezidentas tėviškai globojo apsimelavusius, susikompromitavusius teisėjus, o dorus, nepalaikančius teisėjų klanų, gujo.

Tiek pirmoji Lietuvos Respublika sukurta, tiek antroji atkurta lietuvių tautos pagrindu. Koks gi buvo Prezidento santykis su lietuvių tauta, lietuvybe, lietuviška išeivija?

Prezidento kalbų kreipiniuose neišgirsime žodžių „lietuviai“, „tautiečiai“, „tėvynainiai“; jis kreipiasi: „Lietuvos žmonės“. Panašus kreipinys, labai panašus, yra pasisavintas iš „sovietiskij narod“ (tarybinė liaudis). Ši kreipinį Prezidentas pasėjo tarp politikų, jis paplito kaip parazitas, kaip piktžolė. Tuo pat metu Prezidentas perdėtai pataikaudamas lenkų tuščioms ambicijoms, žemindamas lietuvių tautos orumą, brukte brukto į lenkų kilmės Lietuvos piliečių pasus lenkiškus rašmenis.

Kalbant apie santykį su užsienio lietuviais, turėsime pripažinti, kad iš Prezidento užsienio lietuviai nesulaukė jokios paramos, siekiant panaikinti ydingą E. Kūrio vadovaujamo Konstitucinio Teismo sprendimą, kuris išpiliatino šimtus tūkstančių Lietuvių.

Jei Prezidento išvykos į Ukrainą, Gruziją, itin dažnos į Lenkiją, jo paskatinimai aktyvinti demokratinį valdymą, pasaulio akyse Prezidento įvaizdį puošė, tačiau jo žeminantis elgesys savo valstybės atžvilgiu, lietuvių tautai palieka labai slogų įspūdį. Turime omenyje valstybinius apdovanojimus, kurie buvo teikiami lietuvių tautos prievartautojams, t. y. bu-

vusiems komunistų partijos ir komjaunimo nomenklatūros nariams, kagėbistams, kagėbė rezervistams bei Lietuvos valstybei nenusipelnusiems asmenims. Tuo buvo žeminama Lietuvos valstybė, diskredituoti valstybiniai apdovanojimai.

Galiausiai tenka prisiminti (Tauta tikrai nepamirš) Prezidento elgesį Valstybės saugumo departamento (VSD) vadovo Arvydo Pociaus atžvilgiu. Šį elgesį galima vertinti kaip Prezidento lojalumo Lietuvos valstybei testą. Prezidentas mūru stovėjo už akivaizdžiai susikompromitavusį, iš VSD išgijusį Lietuvos patriotą Vytautą Pociūną (vėliau Baltarusijoje labai įtartinomis aplinkybėmis žuvusį), KGB rezervistą Arvydą Pocių. Tik po ilgų tyrimų, akivaizdžių įkalčių VSD vadovas buvo atleistas. Įsidėmėtina: atleisdamas V. Pocių, Prezidentas padėkojo jam už gerą darbą...

Jei įvairiais nūdienos klausimais Prezidentas parodydavo iniciatyvas ar bent susirūpinimą, Lietuvos laisvės kovų ir aukų įamžinimui, nors ne kartą patriotinės organizacijos kreipėsi, nei iniciatyvos, nei

susirūpinimo, kad reprezentacine paskelbtoje sostinės Lukiškių aikštėje rastųsi paminklas, nesulaukė.

Iki nepriklausomybės atkūrimo Lietuvą valdė komunistinė partinė nomenklatūra, po jos atkūrimo visų lygių valdžioje ta pati nomenklatūra ar jos palikuonys („įpėdiniai“), tik kitokiais vardais pasipuošę, išliko. Ir išvien su nomenklatūra ėjo „vakarietiškas“ Prezidentas Valdas Adamkus. Įpėdinystės ženklas balsuojant naujo prezidento rinkimuose tik dar kartą tai patvirtino.

Skaudu ir apmaudu, kad atkūrusi nepriklausomybę Lietuva baigusią kadencijas savo pirmųjų valstybės vadovų, išskyrus tikrąjį, tačiau iki šiol prezidentu formaliai neišvardintą Vytautą Landsbergį, negali išlydėti su padėka.

Pastarieji Seimo ir prezidento rinkimai teikia vilčių esminėms permainoms mūsų vienintelėje numylėtoje, apdainuotoje, daug vargų bei netekčių patyrusioje Tėvynėje. Tesuteikia Aukštybių Dvasia naujiems vadovams išminties ir galių deramai atsiliėti į visuomenės lūkesčius ir viltis.

Lietuvos žmogaus teisių asociacijos komiteto pareiškimas

Dėl bendradarbiavusiųjų su KGB
2009 m. kovo 24 d., Vilnius

Pastaruoju metu visuomenėje vėl aktyviai eskaluojama bendradarbiavimo su KGB tema. Dažniausiai ji sutampa su vykstančiomis rinkiminėmis kampanijomis. Žiniasklaidoje viešai nagrinėjami bendradarbiavusiųjų ar tariamai bendravusių su KGB asmenų biografijos faktai, svarstomos prielaidos apie galimas ar tariamas jų sąsajas su svetimų valstybių specialiosiomis tarnybomis, nurodomi informacijos šaltiniai, kurių patikimumą gali laiduoti tik informacijos skleidėjas.

Lietuvos žmogaus teisių asociacija pritaria Europos Parlamento pirmininko Hanso Gerto Potteringo nuomonei, kad beveik kiekvienoje šeimoje yra pėdsakų žmonių, kurie žuvo Sibire, kurie buvo persekioti KGB, įkalinti arba kitaip nukentėjo nuo totalitarinio režimo. Asociacija jau kartą pareiškė, kad tarp bendradarbiavusiųjų su KGB buvo ir tremtinių bei politinių kalinių, kurie, kalėdami lageriuose, kalėjimuose, buvo kankinami ar kitaip prievartaujami. Buvo tokių, kurie, neištvėrę fizinių išbandymų ir šantažo, pasidavė okupacinės valdžios prievartai ir, baimindamiesi dėl savo artimųjų, sutiko teikti represinėms struktūroms pageidaujamą informaciją ar priėmė kitokią bendradarbiavimo formą. Rezistencijos laikotarpio istorinė medžiaga rodo, kaip sunku buvo kovojusiems už laisvę atspirti sadistiškiems

KGB tardymo ir kankinimo metodams, pagrįstiems biologijos, chemijos, psichologijos ir net parapsichologijos metodų taikymu. Daugelis kalėjusiųjų saugumo kamerose ar lageriuose tuo metu negalėjo apeliuoti į civilizuotų valstybių teisę.

Tas pat pasakytina ir apie okupuotos valstybės piliečius, kurie dirbo okupacinės valdžios valdymo, švietimo, mokslo, ikimokyklinio auklėjimo įstaigose. Išskyrus pokario pasipriešinimo dalyvius ir disidentus, iš esmės nėra nė vienos šeimos, kuri vienaip ar kitaip nebūtų susijusi su tarnyba totalitariniam režimui. Pagrįstai galima teigti, kad tarnautojas, aukštosios mokyklos dėstytojas ar ikimokyklinės įstaigos darbuotoja, skleidę melagingas istorines žinias ar diegę sovietinio režimo tradicijas, irgi prisidėjo prie totalitarinio režimo stiprinimo. Todėl vieši žiniasklaidos ir politikos bei visuomeninių veikėjų pareiškimai dėl asmenų, kurie dirbo mokslo ar švietimo įstaigose, dėstė sovietinės propagandos disciplinas ir dėl to galimai bendradarbiavo su KGB, neabejotinai turi viešosios nuomonės formavimo atspalvį. Šia informacija siekiama ne išaiškinti asmenis, kurie faktiškai bendradarbiavo ar iki šiol bendradarbiauja su svetimų šalių specialiosiomis tarnybomis, daro žalą Nepriklausomai Lietuvos valstybei, o sujaukti visuomenės nuomonę ir pasėti nepasitikėjimą vieni kitais.

Lietuvos žmogaus teisių asociacija, jau kartą pareiškė, kad okupacijos sąlygomis prasižengimai, bendradarbiaujant su okupacinėmis struktūromis, jeigu jie nėra susiję su savanaudiškais kėsmais, o įvykdyti neištverus fizinės ir moralinės prievartos, gelbstint savo ir savo artimųjų gyvybes, negali būti traktuojami kaip piktavališki nusikaltimai, o prievarta išgauti rašytiniai pasižadėjimai bendradarbiauti su KGB juo labiau negali būti prilyginami nusikaltimams, įvykdytiems laisva valia, siekiant savanaudiškų tikslų, materialinės naudos ar dominavimo visuomenėje. Tai pasakytina ir apie asmenis, dirbusius mokslo, švietimo ir kultūros įstaigose: jeigu šie piliečiai nėra padarę konkrečios žalos kitiems asmenims, o tik vykdė okupacinių valdžios struktūrų reikalavimus (įmonių ir įstaigų kadrų skyriai, prokuratūra, teismai, mokslo įstaigos ir pan.) ir teikė šioms struktūroms tuo metu privalomą informaciją, pažymas, ataskaitas ir kt., jie negali būti tapatinami su tais asmenimis, kurie sąmoningai rinko informaciją apie kitus asmenis, piktinaudžiavo ją, kenkė kitiems piliečiams ar jų šeimoms, gaudami už tai atlygį.

Lietuvos Žmogaus Teisių Asociacija vienareikšmiškai pasisako dėl to, kad asmenys, turėję sąsajų su svetimų valstybių specialiosiomis tarnybomis, vengtų dalyvauti rinkimuose į aukščiausias valstybės atstovavimo pareigas. Asociacija rėmė ir rem

teisingumo siekį atskleisti ir įvertinti nusikaltimus prieš žmoniškumą. Jiems negali būti taikoma senatis. Tačiau dar kartą pabrėžiame, jog menamas teisingumas, eskaluojuant negatyviąją žmonių praeitį, negali būti naudojamas kaip sensacija, kaip susidorojimo priemonė ar kiršinimo tikslais, ypač jei asmenys, turėję sąsajų su svetimų valstybių specialiosiomis tarnybomis, nebeturi įtakos mūsų valstybės politiniam gyvenimui.

Todėl bendradarbiavimo su okupacinės valdžios KGB bylas siūlome nagrinėti ypač atidžiai, neskelbiant išankstinių išvadų, bet įvertinant didžiulę moralinę ir istorinę atsakomybę Lietuvos žmonėms.

Dar kartą pabrėžiame savo įsitikinimą, kad ateities istorijos tyrinėtojai sugebės objektyviai ir išsamiai išnagrinėti tamsiuosius okupuotos Lietuvos visuomenės gyvenimo puslapius, ypač veiklą tų asmenų, kurie laisva ar nelaisva valia bendradarbiavo su KGB, kurie priėmė sprendimus, įtakojusius kitų žmonių gyvenimą ir likimus. Tačiau šiuo nelengvu mūsų tautai laikmečiu kviečiame diegti ne iškreiptą istorinę tiesą, o krikščioniškąją moralę bei teisingumu grindžiamą visuotinę santarvę.

*Patvirtinta LŽTA komiteto posėdyje.
Lietuvos žmogaus teisių asociacijos pirmininkas
Vytautas Budnikas*

„Misija Sibiras'09“ – 42 km. bandomasis žygis įveiktas

Kaip pranešė Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (LiJOT) ryšių su visuomene koordinatorė Laura Tyrylytė, pirmąjį birželio savaitgalį 60 jaunų žmonių dalyvavo jaunimo pilietiškumo ir patriotiškumo ugdymo projekto „Misija Sibiras'09“ bandomajame žygyje. Jaunuoliai Dzūkijoje su sunkiomis kuprinėmis įveikė 42 km. atstumą, žygiuodami nepramintais miško takais, laukais, brisdami upeliais bei eidami pliaupiant lietuvi. Vakare, įkūrę stovyklavietę Merkio pakrantėje, bandomojo žygio dalyviai sutvarkė ir netoliese esančias apleistas žydų kapines.

Šis bandomasis žygis – antrasis projekto „Misija Sibiras'09“ atrankos etapas. Iš 52 jaunuolių, įveikusių žygį, savaitės pabaigoje bus atrinkta jaunų žmonių grupė, kuri bus kviečiama dalyvauti ekspedicijoje po lietuvių tremties vietas Sibiro regione. Kartu su jaunimu šiemet į Sibirą leis ir bandomajame žygyje savo jėgas išbandęs muzikantas Gabrielius Liaudanskas-Svaras bei kūrybinė filmavimo grupė, kuri vėliau apie šią ekspediciją kurs dokumentinį filmą.

Šiemet į bandomąjį žygį buvo kviečiami 66 jauni žmonės, 60 jų atvažiavo į Dzūkiją, tačiau visą žygį

įveikė 52; aštuoniems kandidatams jis pasirodė pernelyg sunkus. Dauguma pasitraukusiųjų iš žygio jo įveikti iki galo negalėjo dėl nutrintų kojų.

Bandomasis žygis prasidėjo šeštadienį, birželio 6 d., Zervynose. Vedami ekspedicijos į Sibirą vadovo Gintauto Aleknos, jauni žmonės, su nedidelėmis pertraukėlėmis atsipūsti ir užkasti, nuėjo apie 30 km. Vakare, pasistatę palapines, jaunuoliai dar spėjo sutvarkyti XVII-XVIII a. apleistas žydų kapines. Antrąją žygio dieną, sekmadienį, buvo įveikta dar 12 km. Šį kartą žygio grupei trukdė įsismarkavęs, nuo pat ryto žliaugiantis, lietus.

Primename, kad jaunimo pilietiškumo ir patriotiškumo ugdymo projektą rengia Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LiJOT) – 1992 m. įkurta didžiausia jaunimo nevyriausybinė organizacija, vienijanti 62 didžiausias nacionalines jaunimo organizacijas ir regionines jaunimo organizacijų sąjungas.

LiJOT jau surengė 5 sėkmingas ekspedicijas į Sibirą 2006 m., 2007 m. ir 2008 m. Ekspedicijų metu jaunimas sutvarkė apie 60 lietuviškų kapinių, susitiko su ten gyvenančiomis lietuvių bendruomenėmis.

Pagerbtas politinis kalinys – rašytojas ir poetas

Danutė Šiliniene

Vincas Korsakas (1928 – 2005) tauriasielio patrioto nuo gimnazisto suolo Edvardo Buroko, knygos „Pūtėme prieš vėją“ autoriaus, bendražygis. Taip, Vincas Korsakas buvo nuostabios sielos žmogus, kaip ir pats Edvardas Burokas.

Džiugu, kad Šakių rajono Lukšių vidurinės mokyklos pedagogas, nes Lukšiuose Vincas praleido didžiąją savo gyvenimo dalį, Vytautas Armanavičius surinko medžiagą ir išleido gausiai nuotraukomis iliustruotą knygą „Vincas Korsakas gyvenimas ir kūryba“. Knygos puslapiuose talpinami straipsniai, prisiminimai, eilėraščiai, dokumentai...

Rašytojas Kazys Saja savo laiške Vincui teigia: „Daugelis posmų, man regis, nė kiek nenusileidžia kad ir B. Brazdžionio lyrikai, tiek čia viskas išgyventa, viskas rašyta širdies krauju, tarsi vinimi kraujuojančiame delne...“

Ypač prasmingas Lukšių Vinco Grybo vidurinės mokyklos bendruomenės sveikinimas su šv. Kalėdom, kuriame telpa Vinco Korsako įvertinimas, dovanojant jam 12 žodžių, charakterizuojančių poetą: Siela, Jausmas, Meilė, Tyrumas... Žodis... Išmintis... Prasmė... Tikėjimas... Gėris... Džiaugsmas... Šventė...

Šią knygą, kaip ir Vinco Kudirkos 9 poezijos ir prozos knygas matome jo žmonos Algimantos ir sūnaus Gintaro įrengtame muziejaus kambary Pergalės g. 12 jų name. Daug nominacijų „Žmogus yra didis“ už kūrybinę ir kultūrinę bei politinę veiklą, tautinių juostų įvairiomis progomis skirtų jam, politinių kalinių dailininkų dovanotų paveikslų, ypač vienas Vytauto Vaineikio, išsiskiriantis jausmingumu iš kitų, nes iš atminties nutapytas Vorkutos lageris, žmonos surinktų albumų su nuotraukomis, poetės Janinos Degutytės prisiųstų eilėraščių ir daug

daug kitų kitų eksponatų šiame kambary-muziejuje, skirtame mylimo vyro, tėvelio, senelio atminimui, kurį verta aplankyti.

O atminimo skverelyje prieš bažnyčią Lukšių seniūnas Vidas Cikana, gabus skulptorius su sūnumi Adu sukūrė politiniam kaliniui ir poetui Vincui Korsakui pagerbti ažuoline skulptūrą su jos viršūnėje čiulbančiu paukš-

Vincas Korsakas

Šiame muziejelyje kovų už Lietuvos laisvę istorija tampa artimesnė

čiu. Skulptūra atidengta š. m. VASARIO 16 d., dalyvaujant miniai žmonių, Lukšių vidurinės moksleivijai. Moksleivių širdyse Vincas Korsakas, kaip ir jo anūko Mindaugo knygoje atspausdintame rašinyje apie senelį, paliko asmeninį humanisto pavyzdį, kaip reikia mylėti savo Tėvynę Lietuvą.

Kauno IX forto muziejus labai džiaugiasi žmonos Algimantos Korsakienės dovanotais eksponatais, kaip ir lukšiečiai Vinco Korsako atminimui įrengtu muziejiniu kambariu, seniūno – skulptoriaus Vido Cikanos kūrybos ažuoline skulptūra.

VARPAS

Leistas politkalinių sovietinės koncentracijos stovylose: 1955 m. Vorkutoje ir 1957 m. Intoje, nuo 1975 m. iki 1989 m. – pogrindyje Lietuvoje. Atkurtas 1996 m. vasario mėn.

Leidėjai Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, SL 22 09, ISSN 1648-0244.

Adresas: Architektų g. 14-60, tel. 244-46-19

Architektų g. 8-4, tel. 244-21-57. LT-04210 Vilnius.

Redaguoja redakcinė kolegija. Numerio dailininkė ir dizainerė Neringa Motiejūnaitė. Bendradarbiams honoraras nemokamas. Straipsnių turinys nebūtinai turi sutapti su redakcijos nuomone, straipsniai ir nuotraukos nekomentuojami ir negražinami.

175-ojo „Varpo“ numerio redaktorius – Algimantas Zolubas. Skaitykite „VARPA“ internete: www.lrs.lt, Paieška (interneto svetainėje įrašyti: VARPAS).

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga (kodas 191913666)

Atsiskaitomoji sąskaita AB Bankas Swedbank, AB;

Sąskaita Nr. LT62 7300 0100 0249 2325

Išleido ir spausdino „Petro ofsetas“. Žalgirio g. 90, Vilnius.

Tiražas 1000 vnt.

Aukos VARPUI

Už aukas „Varpui“ dėkojame:

Irenai Alantas (JAV) – 50 USD (čekis), R. Skeiviui – 20 Lt, J. Stašaičiui – 20 Lt, R. ir Z. Zinkevičiams – 20 Lt, A. Zalotariūtei – 20 Lt, G. Šniukštienei – 20 Lt, J. Jurui – 70 Lt, M. Šironienei – 50 Lt.

Dėkojame už pervestus 2 proc. nuo pajamų mokesčio.

Už nuotraukas dėkojame: Laimui Dieniniui, Romui Kalcui, Vytautui Butkui, Stasiui Venskui.

LLKS valdybos ir „Varpo“ leidėjų iniciatyva, LGGRT centrui sutikus, pateikiamas sąrašas

asmenų, kuriems suteiktas Laisvės kovų dalyvio statusas

Vadovaujantis 2009 m. gegužės 20 d. Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos posėdžio protokolo Nr. 2PD-187 išvadomis ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinio direktoriaus 2009 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. 1V-90 yra pripažintas **Laisvės kovų dalyvio** teisinis statusas šiems neginkluoto pasipriešinimo dalyviams:

Aleksandrui Baniuliui, gim. 1893 m. Lazdijų apskr. Kučiūnų vlsč. (po mirties), kaip buvusiam politinių organizacijų nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas ir mirė 1944 m. įkalinimo metu po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Danutei Baukytei, gim. 1932 m. Šakių apskr. Sintautų vlsč., pagrindinės organizacijos „Lietuvos laisvės kovotojų sąjūdis“ narei.

Antanui Dargiui, gim. 1927 m. Mažeikių apskr. Laižuvos vlsč., pagrindinės organizacijos LLA nariui.

Vaclovui Durickiui (Dorickiui), gim. 1893 m. Vilniaus m. (po mirties), kaip buvusiam sukarintos organizacijos nariui, politinės organizacijos nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas, nuteistas mirties bausme ir mirties bausmė įvykdyta 1942 m. Atsargos kario laipsnis – vyresnysis puskarininkis.

Petrui Gabrėnui, gim. 1928 m. Palangos m., pagrindinės organizacijos LLA nariui, partizanų ryšininkui ir rėmėjui.

Benediktui (Benui) Jocaičiui, gim. 1928 m. Jurbarko m. (po mirties), Prano Paulaičio būrio partizanų ryšininkui ir rėmėjui.

Vincei Onai Kičienei-Sukackaitei, gim. 1932 m. Vilkaviškio m., Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės partizanų rėmėjai, slap. Smilga.

Jonui Kumpauskui, gim. 1899 m. Panevėžio apskr. Pušaloto vlsč. (po mirties), kaip buvusiam sukarintos organizacijos nariui, politinės organizacijos nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas, nuteistas mirties bausme ir mirties bausmė įvykdyta. Atsargos kario laipsnis – jaunesnysis puskarininkis.

Leonui Latonui, gim. 1898 m. Joniškėlio mstl. (po mirties), kaip buvusiam vidaus reikalų sistemos pareigūnui, politinės organizacijos nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas ir ištremtas. Tremtyje suimtas, įkalintas, nuteistas, mirė 1943 m. įkalinimo kolonijoje metu po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo. Atsargos kario laipsnis – jaunesnysis leitenantas.

Kostantui Lėckui, gim. 1935 m. Alytaus apskr. Jiezno

vlsč., pagrindinės organizacijos „Jaunieji Lietuvos partizanai“ nariui.

Pranciškui Marcišauskui, gim. 1908 m. Kauno apskr. Karmėlavos vlsč. (po mirties), Girėno būrio partizanų rėmėjui.

Karoliui Mikalauskui, gim. 1900 m. Kaišiadorių apskr. Kruonio vlsč. (po mirties), kaip buvusiam sukarintos organizacijos nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas.

Teofilei Palubeckienei-Semėnaitei, gim. 1926 m. Panevėžio apskr. Raguvos vlsč. (po mirties), Dieduko, Žilvino, Titnago būrių partizanų ryšininkei, slap. Bobutė.

Povilui Šalučkai, gim. 1910 m. Panevėžio apskr. Kupiškio vlsč. (po mirties), kaip buvusiam sukarintos organizacijos nariui, politinių organizacijų nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas ir mirė 1942 m. įkalinimo metu.

Onai Šatkutei, gim. 1927 m. Utenos apskr. Užpalių vlsč., Vytauto apygardos partizanų rėmėjai.

Kazimierui Šimulynui, gim. 1901 m. Jurbarko m. (po mirties), kaip buvusiam sukarintos organizacijos nariui, politinių organizacijų nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas ir mirė 1943 m. įkalinimo metu po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Jurgiui Vaičiūnui, gim. 1926 m. Marijampolės apskr. Liudvinavo vlsč. (po mirties), pagrindinės organizacijos „Autonominė grupė“ nariui.

Salomėjai Vėgėlienei-Šatkutei, gim. 1928 m. Utenos apskr. Užpalių vlsč., Vytauto apygardos partizanų rėmėjai.

Gražinai Vilbik-Pigagaitei, gim. 1927 m. Alytaus apskr. Merkinės vlsč., Dainavos apygardos partizanų rėmėjai (fotografei).

Emilijai Vilčinskienei-Mikelianaitei, gim. 1929 m. Panevėžio apskr. Rozalimo vlsč., Viesulo, Valo būrių partizanų ryšininkei ir rėmėjai.

Bronislovui Zubinui, gim. 1926 m. Mažeikių apskr. Viekšnių vlsč. (po mirties), V. Kryžiaus būrio partizanų rėmėjui, mirusiam įkalinimo metu po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Vytautui Vladui Žiemiui, gim. 1928 m. Utenos apskr. Linkmenų vlsč., Vytauto apygardos Liūto ir Lokio rinktinė ryšininkai, Žaibo būrių partizanų rėmėjai.

Juozapui (Juozui) Žukui, gim. 1903 m. Biržų apskr. Biržų vlsč. (po mirties), kaip buvusiam sukarintos organizacijos nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas ir mirė 1942 m. įkalinimo metu iki teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Žygis į Himalajus

Genocido ir vilties dienos minėjimas birželio 14 d. Vilniuje

Ir Naujojoje Vilnioje

